

De kerkvergadering in Jeruzalem

Hand. 15:1-29

In dit gedeelte wordt een relaas gegeven van wat men wel genoemd heeft de eerste 'kerkvergadering'. Het was echter helaas ook meteen de laatste 'kerkvergadering' waarop gezegd kon worden: 'de Heilige Geest en wij hebben gedacht'; vs. 28. Onderwerp van bespreking was: het onderhouden van de besnijdenis en de wet, als een voorwaarde voor de behoudenis (vs. 1, 5, 24), een leer die gepredikt werd in Antiochië door sommigen uit Judea (vs. 1) en in Jeruzalem verdedigd werd door enkele gelovigen uit de sekte van de Farizeeën (vs. 5).

In Gal. 2 wordt ons iets meer verteld over dit derde bezoek van Paulus aan Jeruzalem, omstreeks het jaar 50. Daar noemt hij in vs. 4 de mannen die van Judea naar Antiochië gekomen waren (Hand. 15:1): 'binnengeslopen valse broeders', die de gelovigen weer onder een juk wilden brengen dat niemand kon dragen (Gal. 2:4; 5:1; Hand. 15:10). Paulus en Barnabas hebben de leer van deze valse broeders fel bestreden. Zij wisten dat niets minder dan de genade van God en het werk van Christus op het spel stonden (Gal. 2:21; 5:4). Onderhouden van de wet en geloven in Christus zijn twee totaal ongelijke begrippen, die nooit gemeenschappelijk kunnen dienen als grondslag van de behoudenis. Het gaat om het één **of** het ander (Gal. 2:16).

Toen de 'valse broeders' zich niet lieten overtuigen, bepaalde de gemeente van Antiochië dat Paulus en Barnabas met enkele anderen naar Jeruzalem zouden gaan om de kwestie te bespreken met de apostelen en oudsten (vs. 2). Aan dit besluit onderwierp Paulus zich. Aan de Galaten schreef Paulus dat hij over deze zaak met God gesproken had. In een openbaring is de apostel duidelijk gemaakt dat God wilde dat hij ging (Gal. 2:2).

Onderworpenheid en afhankelijkheid zijn twee eigenschappen die elke dienstknecht en ook elke gelovige eigen moeten zijn. Paulus heeft niet zijn apostolische gezag en zijn geestelijke inzicht de doorslag laten geven. God wilde dat deze belangrijke zaak in Jeruzalem beslist werd, omdat daar dezelfde leer verkondigd werd, en opdat de eenheid van de Gemeente bewaard zou blijven.

Tot de 'enige anderen' die uit Antiochië meegingen naar Jeruzalem behoorde ook Titus (Gal. 2:1). Dat gebeurde op initiatief van Paulus, die daarmee een bedoeling had. Titus was een Griek (Gal. 2:3), dus een gelovige uit de heidenen. Toen hij in Jeruzalem kwam met Paulus, vond niemand van de apostelen en oudsten het nodig dat Titus besneden werd. Waarschijnlijk was hij de enige onbesneden die op de 'kerkvergadering' aanwezig was; toch werd hij als *broeder* erkend en opgenomen in hun midden. Daarmee was in principe al beslist dat het onderhouden van wet en besnijdenis geen voorwaarde was om behouden te worden. Paulus heeft Titus dus als een toets willen gebruiken, ongetwijfeld mede een gevolg van de ontvangen openbaring (Gal. 2:2).

Alleen de apostelen en de oudsten namen deel aan de bespreking. Het uiteindelijke besluit werd echter niet buiten de andere gelovigen om genomen (Hand. 15:22). De eensgezindheid (vs. 25) had betrekking op de hele Gemeente. In dit aposteloverleg werd achtereenvolgens het woord gevoerd door: Petrus (vs. 7 t/m 11), Paulus en Barnabas (vs. 12), en tenslotte door Jakobus, de broer van de Heer Jezus (zie ook Hand. 21:18; 1 Kor. 15:7; Gal. 1:19 - vs. 13 t/m 21).

In zijn korte toespraak zegt Petrus dat God hem uitverkoren heeft opdat de heidenen door hem het evangelie zouden *horen* en *geloven*. Deze verkiezing was al van 'oude dagen af' (letterlijke vertaling; zie Matth. 16:19). God, Die de *harten* kent, had van de behoudenis van de gelovigen uit de heidenen getuigenis gegeven door hun de Heilige Geest te geven (vs. 8; Hand. 10:44, 45, 47; 11:15-17). God maakte dus geen onderscheid tussen Jood en heiden (Rom. 3:22; 10:12), maar reinigde *alle* harten *door het geloof* (vs. 9). Het zou een verzoeken van God zijn om de discipelen zo'n juk op te leggen.

‘Verzoeken’ betekent hier: ingaan tegen Gods uitdrukkelijke wil dat alles op grond van *genade* zou zijn (vs. 10; zie Hand. 5 : 9 ; 1 Kor. 10:9). Door de genade van de Heer Jezus zou iedereen op dezelfde manier behouden worden. Petrus gaat als Jood verder dan alleen te zeggen dat allen op dezelfde manier behouden worden. In zijn woorden domineren de heidenen.

Hij zegt: ‘Wij’ (Joden) worden behouden, zoals ook iemand uit de heidenen behouden wordt; niet andersom. Het was zeker onder de leiding van Gods Geest dat Petrus het eerst sprak. Waarschijnlijk zou men woorden van Paulus, om wiens werk het voornamelijk ging, niet geaccepteerd hebben. Na de woorden van Petrus was de discussie verstomd (vs. 12). De Heilige Geest had in enkele volzinnen de harten overtuigd. Paulus en Barnabas hoefden toen niet meer een bepaalde waarheid te verdedigen, maar konden spreken over de grote werken van God.

Jakobus, de broer van de Heer, was de laatste spreker. Hij wees er tenslotte op dat God volgens Zijn raadsbesluiten de heidenen heeft bezocht om uit hen een volk aan te nemen voor Zijn Naam (vs. 14; Hand. 28:28; Rom. 11:11). Dit ziet op de Gemeente. Jakobus betoogde dat dit ook niet in strijd was met het Oude Testament. Immers, daarin was voorzeggd dat het overblijfsel van de mensen de Heer zal zoeken, al de volken in de zegeningen zouden delen en de Heer zouden dienen (Amos 9:11, 12; Micha 4:2; Zach 8:21, 22). Weliswaar hadden deze profetieën niet rechtstreeks betrekking op de Gemeente, maar het principe dat heidenen Gods zegen zouden ontvangen werd erin erkend.

Het schijnt echter dat Jakobus in zijn slotconclusie wat betreft het houden van de wet en de besnijdenis minder ver wilde gaan dan Petrus. Hij wilde de gelovigen uit de heidenen niet in moeilijkheden brengen. Hieruit kan men afleiden dat hij de besnijdenis voor de gelovigen uit de Joden wilde handhaven (Hand. 21: 8 t/m 21, 25).

Nergens is er in dit hoofdstuk, of elders in de Bijbel, sprake van dat de (kinder)doop nu voortaan de plaats moest innemen van de besnijdenis. Als er ergens over gesproken zou zijn, zou daarvoor zeker in de eerste plaats tijdens deze kerkvergadering aanleiding geweest zijn. De voorschriften voor de gelovigen worden echter beperkt tot wat we lezen in Hand. 15:20 (zie ook vs. 29, Hand. 21:25). Dit was geen Joods wettisch voorschrift, maar bestond al lang voor de Sinaï (Gen. 9:4; zie ook 1 Kor. 6:18; Efeze 5 : 3 ; Kol. 3:5; 1 Thess. 4:3). Zie voor de voorschriften aan Israël Lev. 3:17; 7:26, 27; 17:14 en 19:26; Deut. 12:23.

Uiteindelijk werd besloten dat de gelovigen uit de heidenen zich alleen moesten onthouden van afgoden, van hoererij, van het verstikte en van bloed. Dat waren namelijk dingen die niet in de wet van Mozes geïntroduceerd waren, maar die met de scheppingsorde te maken hebben.

Dat Judas en Silas met Paulus en Barnabas naar Antiochië gezonden werden, was geen kwestie van wantrouwen ten opzichte van de laatstgenoemden, maar een schriftuurlijke orde (Deut. 19:15). Hoe voorzichtig hebben de eerste gelovigen steeds gehandeld. Het woord ‘voorganger’ komt in het Nieuwe Testament ook voor in Luk. 22 : 26; Hebr. 13:7, 17, 24, en heeft een andere betekenis dan er nu aan gegeven wordt. Een voorganger is niet iemand die in die functie is aangesteld als leidinggevende van een kerk, maar iemand die de gelovigen vóórgaat in zijn wandel en die daarom nagevolgd moet worden.

De vergadering in Jeruzalem nam uitdrukkelijk afstand van de in 15:1 genoemde mannen (vs. 24). Zij noemt ze ‘enigen die van ons uitgegaan zijn’. Deze mannen hadden verkeerde woorden gesproken, die de zielen verontrust hadden. Zie de waarschuwing in 1 Joh. 4:1.

H. Medema sr.